

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ซึ่งพระราชทานแก่ครู นักเรียน ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ตอนหนึ่งความว่า "การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ"¹ จากพระบรมราโชวาทนี้จะเห็นว่า การศึกษาเป็นเรื่องสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของประเทศไทยและบุคคลที่มีส่วนสำคัญในระบบและกระบวนการจัดการศึกษา ก็คือ "ครู" เพราะครูเป็นผู้ทำหน้าที่อบรมสั่งสอน ปลูกฝัง ความรู้ ความคิด แก่ผู้เรียนไม่ว่าในระดับการศึกษาใดให้มีความรู้ความสามารถ และคุณสมบัติอันเหมาะสมที่จะเป็นพลเมืองดี มีคุณภาพสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่สังคมได้ นอกจากนี้ ครูยังมีบทบาทในการเสริมสร้างเอกลักษณ์และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ ดังนั้น ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 จึงกำหนดว่า "รัฐเป็นผู้จัดการฝึกหัดครูทุกระดับ ... รัฐพึงใช้มาตรการพิเศษ คัดเลือกบุคคลที่จะเข้าศึกษาคณะการฝึกหัดครู ทั้งนี้ เพื่อให้ได้บุคคลที่มีสติปัญญา ความเหมาะสม และมีความสามารถที่จะเป็นครู"² ซึ่งกล่าวได้ว่า นโยบายการจัดการฝึกหัดครูเป็นหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะ

¹พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ, "พระบรมราโชวาท," มิตรครู 19 (สิงหาคม 2520) : 1.

²กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ในเต็ดโปรดักชั่น, 2520), หน้า 7.

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น สถาบันการฝึกหัดครูซึ่งเป็นแหล่งให้การศึกษอบรมและเตรียมผู้ที่จะเป็นครู จึงเป็นสถาบันหลักที่มีบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรงต่อคุณภาพ และประสิทธิภาพ ของการศึกษา หากสามารถผลิตครูได้ที่มีคุณภาพ ย่อมส่งผลถึงการศึกษาคือของเยาวชนวัย สังคม ปัจจุบันจึงให้ความคาดหวังต่อสถาบันการฝึกหัดครูที่จะทำหน้าที่ผลิตครูผู้สามารถสร้างกำลังคนแก่ ประเทศให้ได้อย่างแท้จริง แต่จากการประเมินแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา พบว่า การฝึกหัดครูยังไม่บรรลุเป้าหมาย ทางด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และยังไม่สนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศได้อย่างแท้จริง¹ ปัญหาที่ได้รับการกล่าวถึงอยู่เสมอ ก็คือ ครูที่ผลิตได้ มีความรู้ไม่ ได้มาตรฐานเพียงพอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่เข้ามาเรียนในสถาบันการฝึกหัดครูจำนวนมาก เลือกลงเรียนโดยไม่ตั้งใจที่จะออกไปประกอบอาชีพครู² สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ เกิดปัญหานี้ คือ การคัดเลือกนักเรียนเพื่อเข้าเรียนในสถาบันการฝึกหัดครูยังไม่เหมาะสมถูกต้อง ครัด

ปัจจุบันการฝึกหัดครูมีหลายหลักสูตร และมีหน่วยงานสำคัญที่รับผิดชอบการผลิตครูใน ประเทศระดับกระทรวง 2 แห่ง คือ

1. หน่วยงานผลิตครู สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งมีทั้งมหาวิทยาลัยเปิดและมหาวิทยาลัยปิด รวม 10 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

2. หน่วยงานผลิตครู สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มี 4 กรม และ 1 สถาบัน ซึ่งมี ฐานะเทียบเท่ากรม คือ กรมการฝึกหัดครู กรมพลศึกษา กรมศิลปากร กรมอาชีวศึกษา และ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

¹ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, "สถาบันครูศึกษาและการสร้างสรรค์สังคมไทย," วารสารครุศาสตร์ 11 (กรกฎาคม 2525) : 2.

²ธีระ รุณเจริญ, การพัฒนาการฝึกหัดครู (ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2525), หน้า 12.

อนึ่งหน่วยงานผลิตครูทั้ง 15 แห่งยังแยกเป็นวิทยาลัยหรือวิชาเขตต่าง ๆ อีก ซึ่งรวมแล้วมีสถาบันผลิตครูทั้งสิ้น 106 แห่ง และยังมีแผนที่จะจัดตั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์ในแผนพัฒนาการศึกษาาระยะที่ 5 อีก จำนวน 4 แห่ง ดังนั้น เมื่อสิ้นแผนพัฒนาการศึกษาาระยะที่ 5 ประเทศไทยจะมีสถาบันที่ผลิตครูถึง 110 แห่ง¹

หน่วยงานที่รับผิดชอบการผลิตครูโดยตรง ได้แก่ กรมการฝึกหัดครู ซึ่งมีวิทยาลัยครูในสังกัด 36 แห่ง ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร 6 แห่ง และในส่วนภูมิภาค จำนวน 30 แห่ง ปัจจุบันวิทยาลัยครูได้รับการขยายเป็นสถาบันอุดมศึกษา มีหน้าที่ตามที่กำหนดในมาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ. วิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ว่า "วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษา และวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวិชาการ และการผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี และการวิจัยส่งเสริมวิชาชีพ และวิทยฐานะของครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา ทำนุบำรุงวัฒนธรรม และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม"² โดยภาระหน้าที่ตามนัยแห่งพระราชบัญญัตินี้ วิทยาลัยครูจึงมีบทบาทเช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป ในด้านการเรียนการสอนวิทยาลัยครูได้พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น คือ มีทั้งหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ซึ่งใช้เวลาศึกษา 2 ปี หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี และ 2 ปี ตามลำดับ จึงเป็นสถาบันที่ให้ความเสมอภาคด้านโอกาสอย่างทั่วถึง เพราะการศึกษาวิชาชีพครู นอกจากจะเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้บุคคลเลื่อนฐานะของตนได้สูงขึ้นมากอาชีพหนึ่งแล้ว ยังส่งเสริมให้บุคคลที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อชั้นสูงทางอื่นได้มีโอกาสรับการศึกษาสูงขึ้น

ศูนย์วิทยุทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ไพรัช วนาพรรณณ์, 200 ปี ฝึกหัดครูไทย (กรุงเทพมหานคร : กรมการฝึกหัดครู, 2525), หน้า 29.

²"พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518," ราชกิจจานุเบกษา 92 (27 กุมภาพันธ์ 2518), หน้า 1.

ในอดีตการเข้าศึกษาในสถาบันการฝึกหัดครูใช้วิธีการคัดเลือกผู้ที่มีความประพฤติดี มีคุณลักษณะเหมาะสมที่จะเป็นครู โดยผ่านการพิจารณาจากครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษา แล้วทำการฝึกปฏิบัติ หลังจากนั้นจึงเข้าศึกษาในสถาบันการฝึกหัดครู¹ แต่ปัจจุบันความต้องการในการศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ มีมากขึ้น สถาบันต่าง ๆ ไม่สามารถจัดการศึกษาได้พอเพียงกับความต้องการ จึงจำเป็นต้องใช้การสอบคัดเลือก โดยใช้เครื่องมือที่วัดคุณลักษณะทางด้านสติปัญญาเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับตัดสินโอกาสการเข้าศึกษา

ตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) รัฐบาลมีนโยบายให้กรมการฝึกหัดครูลดปริมาณและเน้นคุณภาพนักศึกษาคูครู กรมการฝึกหัดครูได้ตระหนักถึงปัญหานี้และได้ปรับแผนให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว โดยจะลดการผลิตครูลงเหลือร้อยละ 40 ของที่เคยผลิตในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 4 คือ เลิกผลิตครูระดับ ป.กศ. เต็มขนาด ส่วนระดับ ป.กศ.สูง รับปีละประมาณ 7,000 คน 5,000 คน และ 4,000 คน ในช่วง 3 ปีหลัง ตามลำดับ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 - 2529² ส่วนการเพิ่มคุณภาพนักศึกษาคูครูนั้น กรมการฝึกหัดครูได้ดำเนินการเพื่อสนองนโยบายตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 ในข้อที่ว่า "ให้มีมาตรการในการจูงใจ และคัดเลือกผู้ที่จะเข้าศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู เพื่อให้ได้คนที่เหมาะสม มีสติปัญญาสูง มีเจตคติ และศรัทธาในอาชีพครูอย่างแท้จริง"³ โดยให้โอกาสแก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีสุดท้าย ที่มีประวัติการเรียนดี ความประพฤติดี เหมาะสมที่จะเป็นครู มีสิทธิ์เข้าศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค โดยไม่ต้องสอบข้อเขียน เพียงแต่สอบสัมภาษณ์เท่านั้น

¹ พะยอม แก้วกำเนิด, "การฝึกหัดครู : มองย้อนไปข้างหลัง," ครูปริทัศน์ 7 (ตุลาคม 2525) : 23.

² ประทีป ศรีพรหม, "ครูกับความต้องการกำลังคน" ยี่สิบเจ็ดปีการสถาปนากกรมการฝึกหัดครู (กรุงเทพมหานคร : กรมการฝึกหัดครู 2524), หน้า 52.

³ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการกรม, "วัตถุประสงค์และนโยบายการฝึกหัดครูตามแผนพัฒนาการศึกษาที่ 5" ยี่สิบเจ็ดปีการสถาปนากกรมการฝึกหัดครู (กรุงเทพมหานคร : กรมการฝึกหัดครู 2524), หน้า 3.

ในปีหนึ่ง ๆ มีผู้สมัครเข้าศึกษาตามวิทยาลัยครูต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ซึ่งใช้เวลาศึกษาเพียง 2 ปี ก็สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ และหากศึกษาต่ออีก 2 ปี ก็จะได้รับปริญญาตรี ดังนั้น จึงเป็นที่มุ่งหวังของผู้ต้องการศึกษา แต่เนื่องจากมีผู้สนใจสมัครเข้าเรียนมาก และวิทยาลัยครูที่มีอยู่ไม่สามารถรับเข้าเรียนได้หมด จึงต้องใช้การสอบคัดเลือก เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถตามจำนวนที่กำหนดไว้

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับการรับนักเรียนเพื่อเข้าศึกษาในวิทยาลัยครู ปีการศึกษา 2525 กรมการฝึกหัดครูสามารถรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง เข้าศึกษาในวิทยาลัยครูทุกแห่งรวม 13,440 คน โดยแยกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ ประเภทแรกเข้าศึกษาโดยการคัดเลือกนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังเรียนอยู่ในสถานศึกษาในจังหวัดต่าง ๆ ยกเว้นกรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ ที่มีความรู้ดีและความประพฤติดี มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะเป็นครู เข้าเรียนในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค 30 แห่ง จำนวนประมาณร้อยละ 25 ของจำนวนที่จะรับเข้าเรียนทั้งหมด โดยวิทยาลัยครูกับโรงเรียนจะร่วมกันคัดเลือกและประกาศผลให้ทราบภายในเดือนมิถุนายน 2525 ส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือ สอบคัดเลือกเข้าศึกษา โดยรับสมัครระหว่างวันที่ 27 - 29 เมษายน 2525 และสอบคัดเลือก วันที่ 10 พฤษภาคม 2525 ครอบคลุมทั่วประเทศ¹ หนึ่ง ในปีการศึกษา 2525 กรมการฝึกหัดครูได้รับอนุมัติจากสภาการฝึกหัดครูให้วิทยาลัยครูเปิดสอนวิชาชีพท้องถิ่น เพื่อพัฒนาชุมชนได้ นับเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปกติแล้ว มีผู้สมัครสอบตามสาขาวิชาต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร 6 แห่ง มีผู้สมัครสอบรวมทั้งสิ้นประมาณ 7,000 คน แต่วิทยาลัยครูสามารถรับได้ตามแผนที่กำหนดไว้ไม่ถึง 2,000 คน

นอกจากนี้ด้วยเหตุที่กรุงเทพมหานครเป็นที่รวมของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา การเข้าศึกษาในวิทยาลัยครูก็เช่นกัน แม้ว่ากรมการฝึกหัดครูจะมีวิทยาลัยครูในสังกัดตั้งกระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ และแต่ละแห่งจะรับผิดชอบเกี่ยวกับ

---

¹กรมการฝึกหัดครู, "ประกาศการรับสมัครนักศึกษาเข้าศึกษาในวิทยาลัยครู ปีการศึกษา 2525" (อค์สำเนา).

การผลิตครูประมาณ 2 จังหวัด ก็ตาม แต่ปรากฏว่ามีผู้มาสมัคร เข้าศึกษาในวิทยาลัยครูกรุงเทพมหานคร จำนวนมาก อย่างไรก็ตามโอกาสเข้าศึกษาในสถาบันโดยสมัครขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่สามารถสนับสนุนและส่งเสริมให้ศึกษาได้สำเร็จตามหลักสูตร ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ไคระบุในหมวดแนวนโยบายการศึกษาของรัฐที่จะให้สถานศึกษาพึงให้ความเสมอภาคแก่บุคคล เข้ารับการศึกษิตตามความสามารถของบุคคลนั้น ๆ แต่จากการศึกษาของ สมใจ ทอมเย็น¹ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่เสมอภาคทางการศึกษา มักจะมาจากความยากลำบากของประชาชน คนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับสูง จะมีโอกาสได้ศึกษาต่อ และมักจะประสบความสำเร็จไคมากกว่าคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำกว่า

วรารณ บวรศิริ² ได้ทำการวิจัยพบว่า ผู้ที่ไคเข้าศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำสุด อย่างไรก็ตามในการสอบคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาพบว่า มีตัวแปรหลายชนิดที่มีความสัมพันธ์กับผลการสอบคัดเลือก เช่น เพศ อายุ อาชีพของบิดามารดา ประเภทโรงเรียนที่นักเรียนจบการศึกษา ผลการเรียนชั้นมัธยมศึกษา และสถานที่ตั้งโรงเรียน เป็นต้น

ปัญหาสำคัญประการหนึ่ง ของสถาบันการศึกษาที่ไคก็คือ คุณภาพของผู้เรียน ตามสถิติพบว่า ในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น ผู้สมัครสอบสามารถเลือกได้ 6 อันดับ ปรากฏว่า ผู้ที่สมัครเรียนครูมักจะเลือกอันดับสุดท้าย³ ซึ่งแสดงถึงว่า นักศึกษาครูที่มาเรียนครู

¹สมใจ ทอมเย็น, "การเปรียบเทียบสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาวะส่วนตัวของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 4 เกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับประถมปลาย" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513), หน้า 85.

²วรารณ บวรศิริ, "การรับนักศึกษาเข้าสถาบันอุดมศึกษา" เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การพัฒนาระบบและวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โรงแรมสวนสามพราน ; นครปฐม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ธันวาคม 2524) : 21.

³สุวัฑฒ์ นิยมคำ, "ทางสายใหม่ของการผลิตครู," ศึกษาศาสตร์สาร 7 (ธันวาคม 2521) : 23.

ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่สูงนัก และเข้ามาเรียนโดยมิได้มีใจรัก และศรัทธาในอาชีพครูอย่างแท้จริง¹ คุยเหตุนี้จึงน่าจะศึกษาว่า ในสภาพของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีความหลากหลายในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการศึกษา ดังที่ปรากฏในปัจจุบัน มีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในวิทยาลัยครู และมีความแตกต่างกันอย่างไร โดยที่การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง เป็นการศึกษาวชิราวุธเฉพาะอย่าง และเป็นการเตรียมครูเพื่อออกไปสอนนักเรียนในระดับประถมศึกษา อันเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ คุณภาพของครูที่ผลิตออกไปจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ดังนั้น จึงควรทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับคะแนนการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในวิทยาลัยครู เพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย และเป็นข้อมูลในการปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านนักศึกษาและครอบครัว ปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น ๆ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2525 ในวิทยาลัยครูกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับคะแนนการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในวิทยาลัยครู กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2525
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคะแนนการสอบคัดเลือกเข้าวิทยาลัยครู กรุงเทพมหานคร

¹ ธีรศักดิ์ ทองมาก, "แผนงานการผลิตครูเพื่อคุณภาพ ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 5,"

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์และอิทธิพลของปัจจัย 4 ด้าน อันได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวกับนักศึกษาและครอบครัว ปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม และปัจจัยอื่น ๆ ที่มีต่อคะแนนการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในวิทยาลัยครู กรุงเทพมหานคร เท่านั้น
2. กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2525 จำนวน 452 คน ซึ่งผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในวิทยาลัยครู กรุงเทพมหานคร 6 แห่ง คือ วิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูสวนดุสิต วิทยาลัยครูพระนคร และวิทยาลัยครูธนบุรี
3. คะแนนการสอบคัดเลือกจะศึกษาจากคะแนนรวม โดยไม่แยกศึกษาเป็นรายวิชาเอก

วิธีดำเนินการวิจัย

กำหนดขั้นตอน และวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคต้น ปีการศึกษา 2525 ในวิทยาลัยครู กรุงเทพมหานคร 6 แห่ง โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มาร้อยละ 20 จากจำนวนนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัย ได้กลุ่มตัวอย่าง 452 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ และเติมข้อความ ซึ่งมีข้อความเกี่ยวกับปัจจัยที่ต้องการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ เช่น เพศ อาชีพของบิดามารดา รายได้ การศึกษาขั้นสูงสุด อิทธิพลการเลือกสถาบัน และโครงการในอนาคต เป็นต้น

การสร้างแบบสอบถามได้มาจากการศึกษา และรวบรวมความรู้จากเอกสาร บทความ หนังสือ งานวิจัย สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา การแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะทั้งด้านเนื้อหา และส่วนภาษาที่ใช้ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่มีในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ติดต่อขอความร่วมมือจากวิทยาลัยครูทั้ง 6 แห่ง เพื่อนำแบบสอบถามไปให้นักศึกษาตอบ และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง พร้อมทั้งขออนุญาตคัดลอกคะแนนการสอบคัดเลือกของกลุ่มตัวอย่างด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยทำการร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์แบบการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

วิทยาลัยครู หมายถึง วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร 6 แห่ง คือ วิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูสวนดุสิต วิทยาลัยครูพระนคร และวิทยาลัยครูธนบุรี

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2525 วิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง

ปัจจัย หมายถึง ตัวแปร หรือกลุ่มตัวแปรที่มีส่วนส่งเสริมต่อการสอบได้ ซึ่งแยกเป็น ปัจจัยด้านนักศึกษาและครอบครัว ปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยอื่น ๆ

ปัจจัยด้านนักศึกษาและครอบครัว หมายถึง สภาพที่เป็นจริงตามลักษณะของนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนพี่น้อง ขนาดของครอบครัว

ปัจจัยด้านการศึกษา หมายถึง สภาพและอิทธิพลของการศึกษาในระยะก่อนการเข้าศึกษาในวิทยาลัยครู ได้แก่ พื้นฐานความรู้เดิม ที่ตั้งและประเภทของโรงเรียน

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม หมายถึง สภาพโดยทั่วไปของครอบครัว ได้แก่ อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดา และท้องถิ่นที่อยู่อาศัย

ปัจจัยอื่น ๆ หมายถึง ข้อมูลต่าง ๆ ที่ไม่ได้จัดอยู่ในปัจจัยทั้ง 3 ด้านที่กล่าวมาแล้ว ได้แก่ เหตุผลในการเลือกสถาบัน จำนวนเพื่อนสนิท ความมั่นใจในการสอบ และโครงการในอนาคต

การสอบคัดเลือก หมายถึง วิธีการคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาในวิทยาลัยครู กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2525 ซึ่งแต่ละวิทยาลัยดำเนินการโดยคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้ง

คะแนนการสอบคัดเลือก หมายถึง คะแนนรวมวิชาความรู้ทั่วไปและวิชาเอก ซึ่งผ่านเกณฑ์การตัดสินของแต่ละวิทยาลัย

ถิ่นที่ตั้งของบ้าน หมายถึง สภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของบ้าน โดยถือเอาสถานที่ที่นักศึกษามีภูมิลำเนาอยู่ จำแนกตามลำดับความเจริญของท้องถิ่น แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. เขตเทศบาล
2. เขตสุขาภิบาล
3. นอกเขตเทศบาล และสุขาภิบาล

อาชีพของบิดาและมารดา หมายถึง ลักษณะการประกอบอาชีพของบิดาและมารดา จำแนกเป็น

1. รับราชการ
2. ทำงานบริษัท
3. ค้าขาย ธุรกิจ
4. เกษตรกร

5. ไทบริการ
6. ไม่มีอาชีพ, ทำงานบ้าน

ระดับการศึกษาของบิดา - มารดา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดา และมารดา โดยแยกระดับตามระบบการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จำแนกเป็น

1. ไม่รู้หนังสือ
2. ประถมปีที่ 4 หรือต่ำกว่า
3. ประถมปีที่ 7 หรือเทียบเท่า
4. มัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า
5. มัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า
6. อนุปริญญา หรือเทียบเท่า
7. ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า
8. สูงกว่าปริญญาตรี

ขนาดของครอบครัว หมายถึง จำนวนบุคคลทั้งหมดในครอบครัว (ยกเว้นคนรับใช้ และญาติที่อยู่ชั่วคราว)

การเรียนซ้ำชั้นในระดับประถมศึกษา หมายถึง ผลการสอบปลายปีในชั้นใดชั้นหนึ่งในระดับประถมศึกษา ได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การเรียนซ่อมในระดับมัธยมศึกษา หมายถึง ผลการสอบปลายภาคในวิชาใดวิชาหนึ่งในระดับมัธยมศึกษา ได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การกวดวิชา หมายถึง การเรียนวิชาบางวิชาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ นอกเวลาเรียน

ผลการเรียนเมื่อจบชั้นสูงสุด หมายถึง ผลการเรียนที่จำแนกตามร้อยละของคะแนน หรือเกรดเฉลี่ยที่สอบได้ จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

สูง	(ร้อยละ 80 หรือเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป)
กลาง	(ร้อยละ 60 - 79 หรือเกรดเฉลี่ย 2.00 - 2.99)
ต่ำ	(ต่ำกว่าร้อยละ 60 หรือเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00)

ขอตกลงเบื้องต้น

1. คณะกรรมการสอบคัดเลือกเข้าวิทยาลัยครูทั้ง 6 แห่ง ปีการศึกษา 2525 ซึ่งใช้ตัดสินการได้เข้าศึกษา ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นที่ยอมรับว่ามีความเชื่อถือได้
2. ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาชั้น ป.กศ. สูง ปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นข้อมูลที่ตอบตามความเป็นจริง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายการผลิตครูในกรุงเทพมหานคร และอาจจะชี้ให้เห็นถึงโอกาสในการเข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง
2. ทำให้ทราบถึงตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการสอบคัดเลือกเข้าวิทยาลัยครู ทั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนในการพิจารณาและตัดสินใจสมัครสอบตามความเหมาะสมกับสภาพ และความสามารถของตนเอง
3. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการสอบคัดเลือก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาในวิทยาลัยครูได้ตามความต้องการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย